

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ**

Αυτοτελές Τμήμα
Συλλογικών Οργάνων

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

**Ηράκλειο 17-06-2026
Αρ. Πρωτ.: 212974**

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Ελευθερίας
Ταχ. Κώδικας : 712 01
Πληροφορίες : Νικάκη Δέσποινα
Τηλέφωνο : 2813 400237
e-mail : tyso@crete.gov.gr

ΠΡΟΣ: - Βουλή των Ελλήνων
- Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
- Υπουργείο Περιβάλλοντος και
Ενέργειας
- Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και
Οικονομικών
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και
Τροφίμων
- Βουλευτές Κρήτης
- Προέδρο Δ.Σ. Ελληνικού Κτηματολογίου

ΚΟΙΝ.: - Αντιπεριφερειάρχες ΠΚ και ΠΕ
- Επικεφαλής Παρατάξεων
- Δήμοι Κρήτης
- Γενικές Δ/σεις ΠΚ
- Γραφείο Τύπου και Δημοσίων
Σχέσεων

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση σε ορθή επανάληψη της αριθ. **53/2026** απόφασης
Περιφερειακού Συμβουλίου.

Σας διαβιβάζουμε συνημμένα σε ορθή επανάληψη (Ως προς την εφαρμογή των αιτημάτων για όλη την Κρήτη και ως προς την προσθήκη των θέσεων της Λαϊκής Συσπείρωσης στο αποφασιστικό μέρος της απόφασης), για τις δικές σας ενέργειες, αντίγραφο της αριθμ. **53/2026** απόφασης του Περιφερειακού Συμβουλίου (απόσπασμα πρακτικού Ν° 12/12-06-2026), που αφορά Έκδοση ψηφίσματος για τα Ιδιοκτησιακά δικαιώματα των πολιτών της Κρήτης από το Ελληνικό Δημόσιο, σχετικά με την ανάρτηση του Κτηματολογίου και των Δασικών χαρτών.

Η Προϊσταμένη του Τμήματος

Νίκη Βαρδιάμπαση

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Περιφερειάρχη
- Αναπληρωτή Περιφερειάρχη
- Εκτελεστικό Γραμματέα

Ορθή επανάληψη (Ως προς την εφαρμογή των αιτημάτων για όλη την Κρήτη και ως προς την προσθήκη των θέσεων της Λαϊκής Συσπείρωσης στο αποφασιστικό μέρος της απόφασης)

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ
ΑΔΑ: ΡΗΤ97ΛΚ-9ΛΥ**

**ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ Ν° 12/12-06-2026
Αριθμ. απόφ. 53/2026**

Στο Ηράκλειο σήμερα **Παρασκευή 12 Ιουνίου 2026** και **ώρα 12:00** στο (ξενοδοχείο ΑΤΛΑΝΤΙΣ - αίθουσα ΜΙΝΩΣ - οδός Υγείας αριθμ. 2), συνήλθαν σε συνεδρίαση **δια ζώσης** τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Κρήτης που αναδείχθηκαν κατά τις εκλογές της 08ης Οκτωβρίου 2023 και ανακηρύχθηκαν με την αριθμ. 39/2023 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου, ύστερα από τη με αριθμ. πρωτ. **187250/28-05-2026** πρόσκληση του προέδρου του.

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν ο Περιφερειάρχης Κρήτης κ. Σταύρος Αρναουτάκης, καθώς και οι περιφερειακοί σύμβουλοι κ.κ.: Αλεξάκης Γιώργος, Αναστασάκης Ιωάννης (Αντιπεριφερειάρχης Κλιματικής Αλλαγής και Βιώσιμης Κινητικότητας), Ανδρουλάκης Ιωάννης (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου), Βάμβουκας Μιχάλης (Πατάρης) (Αντιπεριφερειάρχης Επιχειρηματικότητας), Βάρδα Μαρία, Βλάσση Ελένη, Βοργιάς Στυλιανός (Στέλιος) (Αντιπεριφερειάρχης Κοινωνικής Πολιτικής και Αλληλεγγύης), Βρύσαλης Δημήτρης, Δανέλλης Σπυρίδων, Δερμιτζάκη-Ουρανού Ευαγγελία (Λίτσα), Ζάχαρης Ευάγγελος (Πρόεδρος Περιφερειακού Συμβουλίου), Ιερωνυμάκης Πρίαμος, Καλογεράς Νικόλαος (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Χανίων), Καμπουράκης Εμμανουήλ, Κλώντζας Μιχαήλ, Κουτεντάκη Θεοδώρα, Κώτσογλου Κυριάκος (Αντιπεριφερειάρχης Τουρισμού), Λεονταράκης Ιωάννης, Λιονή Μαρία (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου), Μαλανδράκη-Κρασουδάκη Σοφία, Μανούσας Ιωάννης (Βλαντάς), Μανουσάκης Νικόλαος, Μαράκη - Μπελαδάκη Ελένη (Αντιπεριφερειάρχης Παιδείας και Δια Βίου Μάθησης), Μαρινάκης Αλέξανδρος, Ματαλλιωτάκης Γεώργιος, Μηλάκη Γεωργία (Γωγώ) (Αντιπεριφερειάρχης Πολιτισμού και Ισότητας), Ξυλούρης Νικόλαος (Νικολάτσος) (Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος Π.Κ.), Παπαβασιλείου Νεκτάριος, Παπαδάκης Γεώργιος (πυρηνικός), Πιτσούλης Γεώργιος (αναπληρωτής Περιφερειάρχης), Σαρρή Μιχαήλ, Σκουλάς Νικόλαος (Αντιπεριφερειάρχης Συντονισμού και Υποστήριξης Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων ΠΚ), Σμπώκος Βασίλειος, Συριγωνάκης Νικόλαος (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου), Τερζής Λεωνίδας (Δάκης) (Αντιπεριφερειάρχης στον τομέα Αθλητισμού ΠΚ), Τζεδάκης Σταύρος (Αντιπεριφερειάρχης Αγροτικής Οικονομίας ΠΚ), Τσαπάκος Γεώργιος (Αντιπεριφερειάρχης Πολιτικής Προστασίας), Τσουδερός Ευάγγελος, Φασουλάκης Κωνσταντίνος, Φλεμετάκης Ευστράτιος (Στρατής), Φραγκάκης Εμμανουήλ (Μανώλης), Χαιρετάκης Μιχαήλ και Χαριτάκη - Μακράκη Χρυσάνθη (Χρύσα).

Από τη συνεδρίαση απουσίαζαν οι κ.κ. Καρτσάκης Γεώργιος και Μπαλαντίνος Σπυρίδων.

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν ακόμα οι κ.κ.: Δοξαστάκης Ζαχρίας Δήμαρχος Δήμου Χερσονήσου, Κεγκέρογου Βασίλειος Δήμαρχος Δήμου Μινώα Πεδιάδος, Νικολιδάκης Γρηγόρης Δήμαρχος Δήμου Φαιστού, Κοκοσάλης

Εμμανουήλ Δήμαρχος Δήμου Αρχανών – Αστερουσίων, Σέγκος Ιωάννης τέως δήμαρχος Δήμου Χερσονήσου, Ρουκουνάκης Εμμανουήλ εκπρόσωπος Αυτόνομων Μηχανικών Ανατολικής Κρήτης – ΑΜΑΚ, Ραπτάκης Νικόλαος Εκτελεστικός Γραμματέας Π.Κ., Παπαδάκης Αντώνιος προϊστάμενος Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Π.Κ., Χριστοδουλάκη Μαρία προϊσταμένη Διεύθυνσης Διοίκησης και Ανθρώπινου Δυναμικού Π.Κ., Τριαματάκη Χαρά προϊσταμένη Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων Π.Ε. Ηρακλείου, Καγιαμπάκη Άννα προϊσταμένη Δ/σης Περιβάλλοντος & Χωρικού Σχεδιασμού Π.Κ., Καργάκη Ελένη προϊσταμένη Τμήματος Προσαρμογής και Κλιματικής Ανθεκτικότητας της Αυτοτελούς Δ/σης Κλιματικής Αλλαγής Π.Κ., Αποστολάκη Μαρία προϊσταμένη Τμήματος Μετριάσμου και Ενεργειακής Αποδοτικότητας της Αυτοτελούς Δ/σης Κλιματικής Αλλαγής Π.Κ., Καμπουράκη Γεωργία ειδική σύμβουλος γραφείου Περιφερειάρχη, Μαυράκη Στέλλα συνεργάτιδα Ευρωπαϊκού Έργου Transcend Π.Κ., Αντωνακάκη Μαρία Αναπληρώτρια Γραμματέας ΟΕΒΕΝΗ και Δημοτική Σύμβουλος Ηρακλείου, Σωμαράς Αλέξανδρος Γεν. Γραμματέας Ξενοδόχων Ηρακλείου και εκπρόσωπος Παγκρητίου Συλλόγου Δ/ντών Ξενοδοχείων, Σωμαράς Νικόλαος Πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου Γουρνών και Τοπικός Σύμβουλος Δημοτικής Κοινότητας Ανωπόλεως, Χατζάκη Χαρίκλεια μέλος Πολιτιστικού Συλλόγου Καρτερού, Μαραγκάκη Ελένη Πρόεδρος Δικτύου Συλλόγων Δήμου Χερσονήσου, Περάκης Ευάγγελος πρόεδρος Εμπορικού Συλλόγου Χερσονήσου, , Μηλαθιανάκης Ιωάννης Πρόεδρος Εξωραϊστικού Συλλόγου «Ο Αρωδαμός» Κοκκίνη Χάνι, Σακκούδης Αθανάσιος Πρόεδρος Πολιτιστικού Συλλόγου Αθανάτων, Φρογάκης Κων/νος Πρόεδρος Κτηνοτροφικού Συλλόγου Ηρακλείου, Βερυκάκης Ιωάννης Πρόεδρος Κτηνοτροφικού Συλλόγου Χανίων και για την τήρηση των πρακτικών οι: Βαρδιάμπαση Νίκη, Νικάκη Δέσποινα, Γιατρομανωλάκη Ευαγγελία, Θωμά Μισέλ και Πατεράκη Μαρία υπάλληλοι του Αυτοτελούς Τμήματος Συλλογικών Οργάνων Π.Κ. και η Χατζάκη Ελευθερία υπάλληλος του Αυτοτελούς Γραφείου Ισότητας Π.Κ.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία, ο Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης με τα παρακάτω θέματα ημερήσιας διάταξης:

Ψήφισμα 04: Έκδοση ψηφίσματος για τα Ιδιοκτησιακά δικαιώματα των πολιτών της Κρήτης από το Ελληνικό Δημόσιο, σχετικά με την ανάρτηση του Κτηματολογίου και των Δασικών χαρτών.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:

α) του Ν. 2690/1999: «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις»,

β) του Ν. 3852/10: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»,

γ) του άρθρου 33 του Ν. 5013/2023: «Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις»,

δ) του Ν 5056/2023: «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου δήμων, παρακολούθηση επιδόσεων τοπικής αυτοδιοίκησης οικονομική και διοικητική διαχείριση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ευζωία των ζώων συντροφιάς, κατασκευή και αναβάθμιση λειτουργούντων των χερσαίων συνοριακών σταθμών και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών»,

όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.

2. Την αριθμ. 10650/24-11-2025 απόφαση Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης και το ΦΕΚ 6523/08-12-2025, τεύχος Β', που αφορά την «Τροποποίηση Οργανισμού Εσωτερικής Λειτουργίας Περιφέρειας Κρήτης».

3. Την αριθμ. 01/2024 (πρακτικό Νο 01/02-01-2024) απόφαση του Π.Σ. που αφορά «εκλογή Προεδρείου του Περιφερειακού Συμβουλίου Κρήτης».
4. Την πρόταση ψηφίσματος για τα **«Ιδιοκτησιακά δικαιώματα των πολιτών της Κρήτης από το Ελληνικό Δημόσιο, σχετικά με την ανάρτηση του Κτηματολογίου και των Δασικών χαρτών»**, που παρουσιάστηκε από τον περιφερειακό σύμβουλο κ. **Μανούσκα Ιωάννη**, στο οποίο αναφέρονται τα παρακάτω:

«Καταθέτουμε το παρακάτω ψήφισμα για την άμεση παύση αμφισβήτησης των ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων των πολιτών της Κρήτης από το Ελληνικό Δημόσιο, σχετικά με την ανάρτηση του Κτηματολογίου και των Δασικών χαρτών.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης εκφράζει την έντονη διαμαρτυρία και ανησυχία του για τη συνεχιζόμενη αμφισβήτηση ιδιοκτησιών πολιτών της Κρήτης από το Ελληνικό Δημόσιο, μέσω διαδικασιών του Κτηματολογίου, διοικητικών πράξεων και δικαστικών διεκδικήσεων, παρά το σαφές νομοθετικό και νομολογιακό πλαίσιο που διέπει το ιδιοκτησιακό καθεστώς του νησιού.

Η Κρήτη, λόγω της ιδιαίτερης ιστορικής και νομικής της διαδρομής, δεν υπήχθη ποτέ στο γενικό τεκμήριο κυριότητας του Δημοσίου επί των δασών και δασικών εκτάσεων, γεγονός που έχει αναγνωριστεί διαχρονικά από τη νομοθεσία, τη διοίκηση και τη νομολογία των ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας.

Ειδικότερα, λαμβάνονται υπόψη:

- * οι διατάξεις του άρθρου 62 του Ν. 998/1979,
- * οι διατάξεις του άρθρου 37 του Ν. 4280/2014,
- * οι διατάξεις του άρθρου 10 του Ν. 3208/2003, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 152 του Ν. 4819/2021,
- * οι αποφάσεις του Αρείου Πάγου 567/2020 και 1644/2022,
- * η από 30.07.2021 οδηγία του Ελληνικού Κτηματολογίου,
- * η εγκύκλιος ΥΠΕΝ ΠΔ/115255/6217/2-12-2021,

οι οποίες συγκλίνουν στην αναγνώριση ότι στην Κρήτη δεν ισχύει το τεκμήριο κυριότητας του Δημοσίου και ότι το Δημόσιο οφείλει να αποδεικνύει με νόμιμους τίτλους τα δικαιώματα που τυχόν προβάλλει.

Παρά ταύτα, οι υπηρεσίες του Ελληνικού Δημοσίου εξακολουθούν σε πολλές περιπτώσεις:

- * να δηλώνουν εκτάσεις στο Κτηματολόγιο χωρίς επαρκή τεκμηρίωση κυριότητας,
- * να υποβάλλουν αντιρρήσεις και ενστάσεις κατά ιδιωτών και να μην αποδίδουν άμεσα στους πολίτες τα αιτήματα κυριότητας των ακινήτων τους.
- * να οδηγούν χιλιάδες πολίτες σε πολυετείς δικαστικές διαδικασίες, οικονομικά δυσβάσταχτες.

- * να δημιουργούν σοβαρή ανασφάλεια δικαίου,
- * να παρεμποδίζουν επενδύσεις, μεταβιβάσεις ακινήτων και την οικονομική ανάπτυξη της Κρήτης και να αφαιρούν αγροτοκτηνοτροφικές εκτάσεις από τις δηλώσεις ΟΣΔΕ.

Η πρακτική αυτή προκαλεί εύλογα ερωτήματα ως προς τη συμμόρφωση της διοίκησης με τις διατάξεις που η ίδια η Πολιτεία έχει θεσπίσει, καθώς και με τη νομολογία του Αρείου Πάγου και του ΣτΕ.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης ζητά :

1. Την άμεση παύση κάθε αμφισβήτησης ιδιωτικών ακινήτων στην Κρήτη από το Ελληνικό Δημόσιο στις περιπτώσεις όπου δεν υφίσταται αποδεδειγμένος τίτλος κυριότητας υπέρ του Δημοσίου.

2. Την πλήρη εφαρμογή από όλες τις δημόσιες υπηρεσίες των διατάξεων:

- * του άρθρου 62 του Ν.998/1979,
- * του άρθρου 37 του Ν.4280/2014,
- * του άρθρου 10 του Ν.3208/2003 όπως ισχύει,
- * της εγκυκλίου ΥΠΕΝ ΠΔ/115255/6217/2-12-2021,
- * και της σχετικής νομολογίας του Αρείου Πάγου.

3.Την έκδοση άμεσης και δεσμευτικής οδηγίας προς:

- * το Ελληνικό Κτηματολόγιο,
- * τις Διευθύνσεις Δασών,
- * τις Κτηματικές Υπηρεσίες,
- * το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους,

ώστε να παύσουν να προβάλλουν αξιώσεις κυριότητας χωρίς συγκεκριμένους τίτλους του Δημοσίου.

4.Την ανάκληση ή επανεξέταση όλων των εκκρεμών δηλώσεων, ενστάσεων και διεκδικήσεων του Δημοσίου στην Κρήτη που δεν στηρίζονται σε νόμιμο τίτλο.

5.Την κατάθεση στη Βουλή πλήρους απολογισμού για:

- * τον αριθμό των ακινήτων που έχουν δηλωθεί από το Δημόσιο στην Κρήτη,
- * τον αριθμό των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων,
- * τη νομική βάση κάθε κατηγορίας διεκδίκησης.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης ερωτά την Κυβέρνηση:

Για ποιο λόγο οι αρμόδιες υπηρεσίες εξακολουθούν να ενεργούν κατά τρόπο που φαίνεται να αγνοεί ή να παρακάμπτει:

- * τις προαναφερόμενες νομοθετικές διατάξεις,
- τις εγκυκλίους και οδηγίες της Διοίκησης,
- * τη νομολογία του Αρείου Πάγου,

με αποτέλεσμα να στερούνται ή να κινδυνεύουν να στερηθούν οι νόμιμοι ιδιοκτήτες την περιουσία τους και να πλήττεται η εμπιστοσύνη των πολιτών προς το κράτος δικαίου;

Κάλεσμα

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης καλεί:

- * την Κυβέρνηση,*
- τη Βουλή των Ελλήνων,*
- το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας,*
- το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών,*
- το Ελληνικό Κτηματολόγιο,

να δώσουν άμεση και οριστική λύση στο ιδιοκτησιακό ζήτημα της Κρήτης, διασφαλίζοντας τον σεβασμό της ιδιωτικής περιουσίας, την ασφάλεια δικαίου και την αναπτυξιακή προοπτική του νησιού.

«Η προστασία της ιδιοκτησίας δεν αποτελεί προνόμιο. Αποτελεί συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα των πολιτών και υποχρέωση της Πολιτείας.»

5. Την πρόταση **ψηφίσματος για την «Κτηματογράφηση στην Π.Ε. Ρεθύμνου»**, που παρουσιάστηκε από την Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Ρεθύμνου κα. Λιονή Μαρία, στο οποίο αναφέρονται τα παρακάτω:

«Σας αποστέλλουμε συνημμένα το από 21.05.2026 Κοινό Ψήφισμα της Νομαρχιακής Επιτροπής Ρεθύμνου του ΤΕΕ – Τμήμα Δυτικής Κρήτης και του Δικηγορικού Συλλόγου Ρεθύμνου, αναφορικά με τη διαδικασία της κτηματογράφησης στην Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου.

Το παρόν σας κοινοποιείται στο μέτρο των αρμοδιοτήτων εκάστου, προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι διαπιστώσεις, οι προβληματισμοί και οι προτάσεις που διατυπώνονται στο συνημμένο ψήφισμα, με σκοπό τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών και την ορθή ολοκλήρωση της διαδικασίας κτηματογράφησης.

Παρακαλούμε για τις δικές σας ενέργειες και για την εξέταση των αιτημάτων που περιλαμβάνονται στο συνημμένο ψήφισμα, ιδίως ως προς:

- την παράταση της προθεσμίας υποβολής ενστάσεως και αιτήσεων διόρθωσης,
- την παράταση του συνολικού χρονοδιαγράμματος,
- τη θεσμική αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων της Κρήτης,
- τη διαλειτουργικότητα των διαδικασιών δασικών χαρτών και Κτηματολογίου.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω διευκρίνιση ή συνεργασία.

ΚΟΙΝΟ ΨΗΦΙΣΜΑ**ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΡΕΘΥΜΝΟΥ ΤΕΕ ΤΔΚ ΚΑΙ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ**

Η Νομαρχιακή Επιτροπή Ρεθύμνου του ΤΕΕ – Τμήμα Δυτικής Κρήτης και ο Δικηγορικός Σύλλογος Ρεθύμνου, στο πλαίσιο του θεσμικού τους ρόλου και της ευθύνης τους για την προστασία της νομιμότητας, της ασφάλειας δικαίου, της ιδιοκτησίας των πολιτών και της ορθής τεχνικής και νομικής τεκμηρίωσης της διαδικασίας κτηματογράφησης, λαμβάνοντας υπόψη την έναρξη της προσωρινής ανάρτησης της κτηματογράφησης στην Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου από την 30ή Απριλίου, διαπιστώνουν ότι η διαδικασία, υπό τις παρούσες συνθήκες, δημιουργεί σοβαρά ζητήματα ουσιαστικής προστασίας της ιδιοκτησίας.

Η έκταση και η φύση των σφαλμάτων που ήδη διαπιστώνονται ή δύνανται να διαπιστωθούν στις κτηματολογικές εγγραφές, η ελλιπής ενημέρωση των πολιτών, η πολυπλοκότητα της διαδικασίας, η ανάγκη συνδρομής μηχανικών και δικηγόρων, καθώς και οι ασφυκτικές προθεσμίες για την υποβολή ενστάσεων και αιτήσεων διόρθωσης, καθιστούν εξαιρετικά δυσχερή την αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων των ιδιοκτητών.

Το ζήτημα αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα στην Κρήτη, λόγω των γνωστών ιδιομορφιών του διαχρονικού ιδιοκτησιακού και γαιοκτησιακού καθεστώτος, της ύπαρξης παλαιών τίτλων, χρησικτησιών, άτυπων μεταβιβάσεων, κληρονομικών εκκρεμοτήτων, καθώς και της εμπλοκής ζητημάτων δασικών χαρτών και δηλώσεων του Ελληνικού Δημοσίου.

Επισημαίνεται ιδιαίτερος ότι στην Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου δεν προηγήθηκε στάδιο προανάρτησης, με αποτέλεσμα οι πολίτες να στερηθούν ένα κρίσιμο ενδιάμεσο στάδιο ελέγχου, εντοπισμού και διόρθωσης σφαλμάτων. Η παράλειψη αυτή, σε συνδυασμό με τη συμπίεση των διαδικασιών και την πρόβλεψη προθεσμίας μόλις δύο (2) μηνών για την υποβολή ενστάσεων και αιτήσεων διόρθωσης, καθιστά αντικειμενικά ανεπαρκή τον διαθέσιμο χρόνο για την ουσιαστική προστασία των εμπραγμάτων δικαιωμάτων των πολιτών.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι η διαλειτουργικότητα των διαδικασιών δασικών χαρτών και Κτηματολογίου είναι απολύτως αναγκαία, ιδίως από τη στιγμή που τα σχετικά πληροφοριακά συστήματα υπάγονται στον ίδιο φορέα. Δεν είναι θεμιτό οι πολίτες να καλούνται να επαναλαμβάνουν διαδικασίες ή να υποβάλλουν νέες αιτήσεις για ζητήματα που έχουν ήδη κριθεί από τις αρμόδιες επιτροπές αντιρρήσεων επί των δασικών χαρτών. Η Διοίκηση οφείλει να αξιοποιεί αυτεπαγγέλτως τις αποφάσεις αυτές και να ενημερώνει τα κτηματολογικά δεδομένα χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση των ιδιοκτητών.

Υπό τα δεδομένα αυτά, η συνέχιση της διαδικασίας χωρίς ουσιαστικές εγγυήσεις, επαρκή χρόνο, σαφείς οδηγίες και λειτουργική διασύνδεση των εμπλεκόμενων συστημάτων ενδέχεται να οδηγήσει σε απώλεια ή σοβαρή αμφισβήτηση εμπραγμάτων δικαιωμάτων, με αποτέλεσμα τη δημιουργία γενικευμένης ανασφάλειας δικαίου.

Οι παραπάνω προβληματισμοί μας ενισχύονται και από την πρωτοφανή για τα νομικά δεδομένα, αυθαίρετη και κατά παράβαση της παγιωμένης νομολογίας (ενδ. ΑΠ 2070/2025, 713/2024, 567/2020, 957/2015, 2243/2014), ερμηνεία εις βάρος των ιδιωτών, των διατάξεων του δασικού νόμου, με αποτέλεσμα την αντιστροφή εκ

μέρους του φορέα κτηματογράφησης, του τεκμηρίου του άρθρου 62 εδ. β' ν. 998/1979, σύμφωνα με το οποίο, στην περιφέρεια της Κρήτης, μόνη η επίκληση (ακόμη δε και η απόδειξη) από το Δημόσιο της δασικής μορφής ακινήτου δεν αρκεί για να θεμελιώσει το δικαίωμα κυριότητάς του επ' αυτής, αλλά θα πρέπει σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση να αποδεικνύεται ότι το Δημόσιο απέκτησε κυριότητα με τους τρόπους που προβλέπει ο Αστικός Κώδικας ή οι ειδικοί νόμοι. Αποτέλεσμα της αυθαίρετης και παράνομης αυτής ερμηνείας είναι η εμφάνιση κατά την προσωρινή ανάρτηση, εκτάσεων και ακινήτων, για τα οποία έχουν υποβληθεί δηλώσεις με εμπράγματα δικαιώματα ιδιωτών, να εμφανίζονται ως δημόσιες εκτάσεις, λόγω του χαρακτηρισμού τους ως τέτοιων από τη δασική υπηρεσία.

Επειδή η προστασία της ιδιοκτησίας κατοχυρώνεται από το άρθρο 17 του Συντάγματος, ενώ από το άρθρο 25 παρ. 1 απορρέει η αρχή του κράτους δικαίου και της ασφάλειας δικαίου. Παράλληλα, το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος κατοχυρώνει το δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας, το οποίο προϋποθέτει πραγματική και αποτελεσματική δυνατότητα πρόσβασης των πολιτών σε διαδικασίες διόρθωσης. Αντίστοιχη προστασία παρέχεται και από το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ για την προστασία της περιουσίας, ενώ το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ επιβάλλει την παροχή έννομης προστασίας εντός της αναγκαίας προθεσμίας.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΖΗΤΟΥΝ:

1. Την παράταση της προθεσμίας υποβολής ενστάσεων και αιτήσεων διόρθωσης στο πλαίσιο της προσωρινής ανάρτησης της κτηματογράφησης στην Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου, από δύο (2) μήνες σε δώδεκα (12) μήνες, ώστε οι πολίτες να έχουν επαρκή και ουσιαστικό χρόνο για τον έλεγχο των κτηματολογικών στοιχείων, τη συγκέντρωση των αναγκαίων τίτλων και αποδεικτικών εγγράφων, τη λήψη τεχνικής και νομικής συνδρομής και την άσκηση των νόμιμων δικαιωμάτων τους.
2. Την αντίστοιχη προσαρμογή και παράταση του συνολικού χρονοδιαγράμματος της κτηματογράφησης στην Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου, λαμβανομένου ιδίως υπόψη ότι δεν προηγήθηκε στάδιο προανάρτησης, με αποτέλεσμα οι διαδικασίες να συμπιεστούν υπέρμετρα και να μη δοθεί στους πολίτες ο αναγκαίος χρόνος για ουσιαστικό έλεγχο, τεχνική και νομική υποστήριξη και αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους με την θέσπιση 12μηνής προθεσμίας εξέτασης των ενστάσεων.
3. Την ειδική αντιμετώπιση των ιδιοκτησιακών ιδιαιτεροτήτων της Κρήτης, με σεβασμό στο ισχύον νομικό πλαίσιο, στον Αστικό Κρητικό Κώδικα, στο άρθρο 62 του Ν. 998/1979 και στην πάγια νομολογία.
4. Τη μη αποδοχή δηλώσεων κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου με μόνη αιτία τον δασικό χαρακτήρα της έκτασης, ιδίως στις περιοχές όπου, σύμφωνα με το άρθρο 62 του Ν. 998/1979, δεν ισχύει υπέρ του Δημοσίου το τεκμήριο κυριότητας.
5. Την υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να αποδεικνύει την κυριότητά του με τίτλους ή άλλα επαρκή νόμιμα αποδεικτικά στοιχεία, και όχι απλώς με επίκληση δασικού χαρακτήρα ή με γενικές διοικητικές εγγραφές.
6. Την ενίσχυση των μηχανισμών ενημέρωσης και υποστήριξης των πολιτών, με σαφείς οδηγίες, προσβάσιμη πληροφόρηση, επαρκή στελέχωση των γραφείων κτηματογράφησης και δυνατότητα ουσιαστικής εξυπηρέτησης.

7. Την πρόβλεψη ειδικής διαδικασίας ταχείας επίλυσης διαφορών μεταξύ ιδιωτών και Ελληνικού Δημοσίου, με δυνατότητα διαμεσολάβησης ή άλλου εξωδικαστικού μηχανισμού, ώστε να αποφεύγεται η μαζική προσφυγή των πολιτών στα δικαστήρια.

8. Την αυτόματη διασύνδεση και ενημέρωση των κτηματολογικών εγγραφών με βάση τις αποφάσεις που εκδίδονται επί αντιρρήσεων κατά των δασικών χαρτών, δεδομένου ότι η διαχείριση των σχετικών πλατφορμών γίνεται από τον ίδιο φορέα. Οι αποφάσεις αυτές θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το Κτηματολόγιο και να επιφέρουν την αναγκαία διόρθωση ή ενημέρωση των αντίστοιχων κτηματολογικών στοιχείων, χωρίς να μετακυλίεται στον πολίτη η υποχρέωση νέας αίτησης, πρόσθετης διαδικασίας ή οικονομικής επιβάρυνσης.

9. Τη λήψη ειδικών νομοθετικών μέτρων για την Κρήτη, τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη το ιστορικό, ιδιοκτησιακό και γαιοκτησιακό καθεστώς του νησιού και θα διασφαλίζουν ότι η διαδικασία της κτηματογράφησης δεν θα οδηγήσει σε άδικη απώλεια περιουσιακών δικαιωμάτων και ειδικότερα :

(Α) . Την τροποποίηση του άρθρου 10 Ν. 3208/2003 ως εξής : << 1. «Το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση, δασικές εκτάσεις και στις εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου και παραιτείται από ενδεχόμενη προβολή τέτοιων δικαιωμάτων που:..... «ΙVα. Περιλαμβάνονται σε περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979 (Α' 289), για τις οποίες το Ελληνικό Δημόσιο δεν διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, όπως πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης ή άλλης εκμετάλλευσης, αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας και, συγχρόνως, οι διεκδικούντες την έκταση διαθέτουν τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιοπάροχοί τους. Εκκρεμείς εμπράγματα αγωγές του Δημοσίου που αφορούν στις εν λόγω εκτάσεις και οι οποίες βασίζονται σε τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, δεν επηρεάζονται από τη ρύθμιση του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που το δικαίωμα της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων έχει καταχωρηθεί υπέρ ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου στα κτηματολογικά βιβλία των οικείων κτηματολογικών γραφείων, το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επ' αυτών και δεν ασκεί τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται στο άρθρο 6 του ν. 2664/1998 (Α' 275). β. Οι δηλώσεις του Ελληνικού Δημοσίου κατά τη διαδικασία της κτηματογράφησης περί ιδιοκτησίας του σε εκτάσεις στις ως άνω περιοχές με μόνη επικαλούμενη αιτία τον δασικό τους χαρακτήρα θεωρούνται απαράδεκτες και απορρίπτονται. Η κτηματολογική εγγραφή στις περιπτώσεις αυτές φέρει το όνομα του φυσικού ή νομικού, ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, προσώπου που επικαλείται χρησικτησία με κάθε πρόσφορο μέσο, όπως δικαστική απόφαση, πρακτικό συμβιβασμού, ένορκες βεβαιώσεις» γ. Αν, σε περιπτώσεις ακινήτων που κείνται στις ως άνω περιοχές για τις οποίες δεν υφίσταται κυρωμένος δασικός χάρτης, έχει εκδοθεί απόφαση των επιτροπών του άρθρου 10 παράγραφος 3 του Ν. 998/1979 επί ενστάσεων και προσφυγών που προβλήθηκαν κατά το άρθρο 14 παράγραφος 3 του ίδιου νόμου και έχει περατωθεί η διοικητική διαδικασία, ο Προϊστάμενος του Κτηματολογικού Γραφείου προβαίνει σε διόρθωση της σχετικής κτηματολογικής εγγραφής, ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον>>».

(Β) Την προσθήκη παραγράφου 3 στο άρθρο 338 ΚΠολΔ ως εξής : «3. Αγωγή ή αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου με αντικείμενο την αναγνώριση της

κυριότητας του σε εκτάσεις των περιοχών του άρθρου 62 εδ. β του Ν.998/1979 με μόνη επίκληση το δασικό τους χαρακτήρα είναι απαράδεκτη».

(Γ) Την καθιέρωση Υποχρεωτική Διαμεσολάβηση σε Διαφορές Κυριότητας μεταξύ Ιδιωτών και Ελληνικού Δημοσίου επί εκτάσεων αναρτημένων σε Δασικούς Χάρτες και Κτηματολόγιο, ως εξής :

1. Σε κάθε περίπτωση κατά την οποία το Ελληνικό Δημόσιο έχει δηλώσει δικαιώματα κυριότητας επί ακινήτων στο Κτηματολόγιο, δυνάμει χαρακτηρισμού αυτών ως δασικών στους αναρτημένους ή κυρωμένους δασικούς χάρτες, και υφίσταται αντίθετη δήλωση ιδιώτη περί ίδιας κυριότητας, εφαρμόζεται υποχρεωτικά η διαδικασία του παρόντος άρθρου.

2. Υποχρεωτική προσφυγή σε διαμεσολάβηση. Πριν από την άσκηση οποιασδήποτε αγωγής ή αίτησης ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, τα μέρη υποχρεούνται να προσφύγουν σε διαδικασία διαμεσολάβησης, σύμφωνα με τον ν. 4640/2019.

3. Η πρόσκληση για τη διενέργεια διαμεσολάβησης απευθύνεται προς τον αρμόδιο Υπουργό και κοινοποιείται υποχρεωτικά με αρμόδιο Δικαστικό Επιμελητή, τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από την ορισθείσα ημερομηνία διεξαγωγής της διαδικασίας.

4. Το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεούται να συμμετέχει στη διαδικασία διαμεσολάβησης, εκπροσωπούμενο από το αρμόδιο όργανο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ο οποίος φέρει ειδική εντολή για συμβιβασμό. Η αδικαιολόγητη άρνηση συμμετοχής ή η μη προσέλευση του Δημοσίου τεκμαίρεται ως αποδοχή των ισχυρισμών του ιδιώτη.

5. Κατά τη διαδικασία της διαμεσολάβησης, το Ελληνικό Δημόσιο φέρει το βάρος απόδειξης της κυριότητάς του επί του ακινήτου. Ελλείψει επαρκών αποδεικτικών στοιχείων (τίτλων, διοικητικών πράξεων κλπ), τεκμαίρεται ότι δεν διαθέτει δικαίωμα κυριότητας. Το αυτό σημειώνεται στο πρακτικό αποτυχίας.

6. Σε περίπτωση συμφωνίας των μερών, συντάσσεται πρακτικό διαμεσολάβησης, στο οποίο αναγνωρίζεται το δικαίωμα κυριότητας του ιδιώτη. Το πρακτικό κατατίθεται στο αρμόδιο Πρωτοδικείο, επικυρώνεται κατά την συνήθη διαδικασία και αποτελεί τίτλο εκτελεστό που εγγράφεται απευθείας στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο και επιφέρει διόρθωση των πρώτων εγγραφών.

7. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης άρνησης συμμετοχής ή η μη προσέλευσης του Δημοσίου ή σε περίπτωση αποτυχίας της διαμεσολάβησης, κατά την οποία υπάρχει επισημείωση του κτηματολογικού διαμεσολαβητή για έλλειψη τίτλων του δημοσίου, το πρακτικό που συντάσσεται προσκομίζεται στο αρμόδιο Δικαστήριο με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Η διαδικασία της κτηματογράφησης αποτελεί έργο μείζονος σημασίας για την ασφάλεια των συναλλαγών, την προστασία της ιδιοκτησίας και την οργάνωση του χώρου. Δεν μπορεί όμως να ολοκληρωθεί εις βάρος των πολιτών, χωρίς επαρκή χρόνο, χωρίς σαφείς εγγυήσεις, χωρίς ουσιαστική δυνατότητα διόρθωσης των σφαλμάτων και χωρίς αξιοποίηση των ήδη υφιστάμενων διοικητικών δεδομένων.

Για τον λόγο αυτό, η παράταση της προθεσμίας υποβολής ενστάσεων και αιτήσεων διόρθωσης, η αντίστοιχη παράταση του συνολικού χρονοδιαγράμματος, η θεσμική αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων της Κρήτης και η διαλειτουργικότητα των διαδικασιών δασικών χαρτών και Κτηματολογίου αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για μια δίκαιη, αξιόπιστη και νόμιμη ολοκλήρωση της κτηματογράφησης στην Περιφερειακή Ενότητα Ρεθύμνου.

6. Την πρόταση **ψηφίσματος «Όχι στο νέο ξεκλήρισμα με όχημα τους δασικούς χάρτες»**, που παρουσιάστηκε από τον περιφερειακό σύμβουλο κ. **Μανουσάκη Νικόλαο** από την παράταξη **«ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ»**, στο οποίο αναφέρονται τα παρακάτω:

Η «Λαϊκή Συσπείρωση» πάντα στέκεται δίπλα στον αγώνα των βιοπαλαιστών αγροτοκτηνοτρόφων του νησιού μας για την επιβίωσή τους, για να μείνουν στα χωράφια και τη γη τους και στηρίζει τα δίκαια αιτήματα του οργανωμένου αγροτικού κινήματος.

Στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι μικρομεσαίοι αγρότες και κτηνοτρόφοι είναι κι αυτά που τους έχουν δημιουργήσει οι δασικοί χάρτες.

Θεωρώντας ότι το Περιφερειακό Συμβούλιο πρέπει να πάρει θέση για το θέμα με βάση τα αιτήματα που διεκδικούν οι ίδιοι οι βιοπαλαιστές αγρότες και κτηνοτρόφοι, καταθέτουμε ως ψήφισμα την Ανακοίνωση της Ενωτικής Ομοσπονδίας Αγροτικών Συλλόγων Χανίων :

ΕΝΩΤΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΝΟΜΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

«Οι βιοπαλαιστές αγρότες και κτηνοτρόφοι του Νομού Χανίων, όπως και σε όλη την χώρα, παλεύουμε με όλες μας τις δυνάμεις απέναντι σε πολιτικές που μας οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια, στο ξεκλήρισμα. Ο μεγαλειώδης αγώνας που δώσαμε συντονισμένα όλα τα μπλόκα της χώρας για πάνω από 55 μέρες, αφορά την επιβίωσή μας. Δυστυχώς επιβεβαιωνόμαστε καθημερινά, όταν λέμε ότι απέναντί μας έχουμε μια πολιτική που έχει στόχο, την συγκέντρωση της γης και της παραγωγής σε λίγα χέρια. Αυτό αποδεικνύουν τα γεγονότα καθώς η ανάρτηση της κτηματογράφησης, που αναμένεται να αναρτηθεί εντός λίγων ημερών, χαρακτηρίζει το 63,6% των εκτάσεων του Νομού Χανίων, ως δημόσιες εκτάσεις.

Χιλιάδες βιοπαλαιστές αγρότες και κτηνοτρόφοι αναγκάζονται με δικά τους έξοδα, να αποδείξουν ότι οι πατρογονικές εκτάσεις, που χρησιμοποιούν για να έχουν ένα εισόδημα, είναι όντως δικές τους. Η καινούρια εξέλιξη είναι ότι όχι μόνο αμφισβητείται ο χαρακτηρισμός της έκτασης, αλλά θίγεται πλέον και η ίδια η ιδιοκτησία της έκτασης, με χιλιάδες μικροϊδιοκτήτες στα Χανιά, να κινδυνεύουν να χαθεί η περιουσία τους. Την ίδια στιγμή, είναι χαρακτηριστικό ότι για τις ενστάσεις που έχουν κατατεθεί έχει εξεταστεί μόνο ένα 15%.

Ο στόχος είναι να ξεκαθαριστεί το ιδιοκτησιακό και το τοπικό χρήσεων γης, ώστε να επενδύσουν οι μεγάλοι μονοπωλιακοί όμιλοι, με την διευκόλυνση του Δημοσίου.

Το μέλλον που μας ετοιμάζουν, είναι να εκμεταλλευτούν την γη, με κατασκευή τεράστιων ξενοδοχειακών μονάδων και το γέμισμα των βουνών με ανεμογεννήτριες και φωτοβολταϊκά.

Η πολιτική αυτή ακολουθείται διαχρονικά από όλες τις κυβερνήσεις, ενώ από το 2017, με την ανάρτηση των δασικών χαρτών, μας ζητάνε να πληρώσουμε χαράτσια, ώστε να αποδείξουμε ότι η γη που κατέχουμε, είναι όντως δική μας. Την ίδια στιγμή, που το κράτος εμφανίζεται δυσκίνητο και υποστελεχωμένο όταν πρόκειται να εξυπηρετήσει τα λαϊκά συμφέροντα, είναι πολύ αποτελεσματικό όταν είναι να προωθηθούν τα συμφέροντα των μεγάλων επιχειρηματικών ομίλων και των "επενδυτών".

Τα νομοσχέδια για το κτηματολόγιο, τους δασικούς χάρτες και την εκτός οικισμού δόμηση, κινούνται στην κατεύθυνση, να μην μπορεί να αξιοποιήσει τη γη του ο μικροϊδιοκτήτης. Την ίδια στιγμή, δίνεται η δυνατότητα, να συγκεντρώνεται η γη και να αξιοποιείται από επιχειρηματικά συμφέροντα.

Δηλώνουμε ότι δεν θα ανεχτούμε να γίνουμε σύγχρονοι κολίγοι.

Απαιτούμε:

- Για όλες τις εκτάσεις που ήταν και είναι αγροτικές και δεν αμφισβητείται ο αγροτικός χαρακτήρας ενώ περιλαμβάνονται στις εκτάσεις που έχουν κηρυχθεί αναδασωτές, το κράτος με δική του ευθύνη να αντιμετωπίσει το πρόβλημα χωρίς καμιά οικονομική επιβάρυνση στα λαϊκά στρώματα.

- Να μην χρησιμοποιηθούν οι δασικοί χάρτες και γενικότερα η δασική πολιτική ως εργαλείο ομηρίας των λαϊκών στρωμάτων και επιτάχυνσης των κερδοφόρων επενδυτικών σχεδίων των ομίλων.
- Να ληφθούν όλα τα απαραίτητα διοικητικά μετρά από το κράτος, ώστε να μην επιβαρυνθούμε από διαδικασίες που το ίδιο το κράτος μας ανάγκασε να μπούμε , χωρίς δική μας ευθύνη.
- Εξασφάλιση του αναγκαίου προσωπικού, μέσων, πόρων στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες για να ολοκληρωθεί η διαδικασία των ενστάσεων.
- Ριζική αναθεώρηση του πλαισίου, των κριτηρίων και των στόχων των δασικών χαρτών στην κατεύθυνση αντιμετώπισης των σύγχρονων λαϊκών αναγκών.».

Ως «Λαϊκή Συσπείρωση», ζητούμε το περιφερειακό συμβούλιο Κρήτης να κάνει αποδεκτά σε ψήφισμά του τα παραπάνω αιτήματα της Ενωτικής Ομοσπονδίας Αγροτικών Συλλόγων Νομού Χανίων και να απαιτήσει από την κυβέρνηση για τους δασικούς χάρτες:

«Για όλες τις εκτάσεις που ήταν και είναι αγροτικές και δεν αμφισβητείται ο αγροτικός τους χαρακτήρας, ενώ περιλαμβάνονται στις εκτάσεις που έχουν κηρυχθεί αναδασωτέες, το κράτος με δική του ευθύνη να αντιμετωπίσει το πρόβλημα χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στα λαϊκά στρώματα. Επίσης, να μη χρησιμοποιηθούν οι δασικοί χάρτες , γενικότερα η δασική πολιτική ως εργαλείο ομηρίας των λαϊκών στρωμάτων και επιτάχυνσης των κερδοφόρων επενδυτικών σχεδίων των ομίλων, αλλά και να ληφθούν όλα τα απαραίτητα διοικητικά μέτρα από το κράτος, ώστε να μην επιβαρυνθούν οι μικρομεσαίοι αγρότες και κτηνοτρόφοι, τα λαϊκά στρώματα, από διαδικασίες που το ίδιο τους αναγκάζει να μπουν. Επιπλέον, να εξασφαλιστούν το αναγκαίο προσωπικό, τα μέσα και οι όροι στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, αλλά και να αναθεωρηθούν ριζικά το πλαίσιο, τα κριτήρια και οι στόχοι των δασικών χαρτών».

7. Τις απόψεις του Προέδρου του Περιφερειακού Συμβουλίου **κ. Ζάχαρη Ευάγγελου** ο οποίος πρότεινε την έκδοση ενός ενιαίου ψηφίσματος που θα περιλαμβάνει τα αιτήματα και των τριών παραπάνω ψηφισμάτων.
8. Τις απόψεις των μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου.
Ύστερα από διαλογική συζήτηση,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης κατά τη δια ζώσης συνεδρίαση του, που πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 12 Ιουνίου 2026 και ώρα 12:00, στο Ηράκλειο (ξενοδοχείο ΑΤΛΑΝΤΙΣ - αίθουσα ΜΙΝΩΣ - οδός Υγείας αριθμ. 2) αποφάσισε ομόφωνα την έκδοση ψηφίσματος για τα «Ιδιοκτησιακά δικαιώματα των πολιτών της Κρήτης από το Ελληνικό Δημόσιο, σχετικά με την ανάρτηση του Κτηματολογίου και των Δασικών χαρτών» ως παρακάτω:

«Το Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης ζητά από την Κυβέρνηση και τα συναρμόδια Υπουργεία:

- Την άμεση παύση κάθε αμφισβήτησης ιδιωτικών ακινήτων στην Κρήτη από το Ελληνικό Δημόσιο στις περιπτώσεις όπου δεν υφίσταται αποδεδειγμένος τίτλος κυριότητας υπέρ του Δημοσίου.
- Την πλήρη εφαρμογή από όλες τις δημόσιες υπηρεσίες των διατάξεων:
 - * του άρθρου 62 του Ν.998/1979,
 - * του άρθρου 37 του Ν.4280/2014,
 - * του άρθρου 10 του Ν.3208/2003 όπως ισχύει,
 - * της εγκυκλίου ΥΠΕΝ ΠΔ/115255/6217/2-12-2021,
 - * και της σχετικής νομολογίας του Αρείου Πάγου.

- Την έκδοση άμεσης και δεσμευτικής οδηγίας προς:
 - * το Ελληνικό Κτηματολόγιο,
 - * τις Διευθύνσεις Δασών,
 - * τις Κτηματικές Υπηρεσίες,
 - * το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους,
 ώστε να παύσουν να προβάλλουν αξιώσεις κυριότητας χωρίς συγκεκριμένους τίτλους του Δημοσίου.
- Την ανάκληση ή επανεξέταση όλων των εκκρεμών δηλώσεων, ενστάσεων και διεκδικήσεων του Δημοσίου στην Κρήτη που δεν στηρίζονται σε νόμιμο τίτλο.
- Την κατάθεση στη Βουλή πλήρους απολογισμού για:
 - * τον αριθμό των ακινήτων που έχουν δηλωθεί από το Δημόσιο στην Κρήτη,
 - * τον αριθμό των εκκρεμών δικαστικών υποθέσεων,
 - * τη νομική βάση κάθε κατηγορίας διεκδίκησης.
 Το Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης ερωτά την Κυβέρνηση:
 Για ποιο λόγο οι αρμόδιες υπηρεσίες εξακολουθούν να ενεργούν κατά τρόπο που φαίνεται να αγνοεί ή να παρακάμπτει:
 - * τις προαναφερόμενες νομοθετικές διατάξεις,
 - τις εγκυκλίους και οδηγίες της Διοίκησης,
 - * τη νομολογία του Αρείου Πάγου,
 με αποτέλεσμα να στερούνται ή να κινδυνεύουν να στερηθούν οι νόμιμοι ιδιοκτήτες την περιουσία τους και να πλήττεται η εμπιστοσύνη των πολιτών προς το κράτος δικαίου.
- Σε περίπτωση οποιασδήποτε αμφισβήτησης κυριότητας, το Κράτος οφείλει να αποδείξει την κυριότητα του με συγκεκριμένους τίτλους.
- Το Περιφερειακό Συμβούλιο Κρήτης ζητά να δοθεί άμεση και οριστική λύση στο ιδιοκτησιακό ζήτημα της Κρήτης, διασφαλίζοντας τον σεβασμό της ιδιωτικής περιουσίας, την ασφάλεια δικαίου και την αναπτυξιακή προοπτική του νησιού. Η προστασία της ιδιοκτησίας δεν αποτελεί προνόμιο. Αποτελεί συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα των πολιτών και υποχρέωση της Πολιτείας.
- Την παράταση της προθεσμίας υποβολής ενστάσεων και αιτήσεων διόρθωσης στο πλαίσιο της προσωρινής ανάρτησης της κτηματογράφησης στην Κρήτη, από δύο (2) μήνες σε δώδεκα (12) μήνες, ώστε οι πολίτες να έχουν επαρκή και ουσιαστικό χρόνο για τον έλεγχο των κτηματολογικών στοιχείων, τη συγκέντρωση των αναγκαίων τίτλων και αποδεικτικών εγγράφων, τη λήψη τεχνικής και νομικής συνδρομής και την άσκηση των νόμιμων δικαιωμάτων τους.
- Την αντίστοιχη προσαρμογή και παράταση του συνολικού χρονοδιαγράμματος της κτηματογράφησης στην Κρήτη, λαμβανομένου ιδίως υπόψη ότι δεν προηγήθηκε στάδιο προανάρτησης, με αποτέλεσμα οι διαδικασίες να συμπιεστούν υπέρμετρα και να μη δοθεί στους πολίτες ο αναγκαίος χρόνος για ουσιαστικό έλεγχο, τεχνική και νομική υποστήριξη και αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων τους με την θέσπιση 12μηνής προθεσμίας εξέτασης των ενστάσεων.
- Την ειδική αντιμετώπιση των ιδιοκτησιακών ιδιαιτεροτήτων της Κρήτης, με σεβασμό στο ισχύον νομικό πλαίσιο, στον Αστικό Κρητικό Κώδικα, στο άρθρο 62 του Ν. 998/1979 και στην πάγια νομολογία.

- Τη μη αποδοχή δηλώσεων κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου με μόνη αιτία τον δασικό χαρακτήρα της έκτασης, ιδίως στις περιοχές όπου, σύμφωνα με το άρθρο 62 του Ν. 998/1979, δεν ισχύει υπέρ του Δημοσίου το τεκμήριο κυριότητας.
- Την υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να αποδεικνύει την κυριότητά του με τίτλους ή άλλα επαρκή νόμιμα αποδεικτικά στοιχεία, και όχι απλώς με επίκληση δασικού χαρακτήρα ή με γενικές διοικητικές εγγραφές.
- Την ενίσχυση των μηχανισμών ενημέρωσης και υποστήριξης των πολιτών, με σαφείς οδηγίες, προσβάσιμη πληροφόρηση, επαρκή στελέχωση των γραφείων κτηματογράφησης και δυνατότητα ουσιαστικής εξυπηρέτησης.
- Την πρόβλεψη ειδικής διαδικασίας ταχείας επίλυσης διαφορών μεταξύ ιδιωτών και Ελληνικού Δημοσίου, με δυνατότητα διαμεσολάβησης ή άλλου εξωδικαστικού μηχανισμού, ώστε να αποφεύγεται η μαζική προσφυγή των πολιτών στα δικαστήρια.
- Την αυτόματη διασύνδεση και ενημέρωση των κτηματολογικών εγγραφών με βάση τις αποφάσεις που εκδίδονται επί αντιρρήσεων κατά των δασικών χαρτών, δεδομένου ότι η διαχείριση των σχετικών πλατφορμών γίνεται από τον ίδιο φορέα. Οι αποφάσεις αυτές θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως από το Κτηματολόγιο και να επιφέρουν την αναγκαία διόρθωση ή ενημέρωση των αντίστοιχων κτηματολογικών στοιχείων, χωρίς να μετακυλίεται στον πολίτη η υποχρέωση νέας αίτησης, πρόσθετης διαδικασίας ή οικονομικής επιβάρυνσης.
- Τη λήψη ειδικών νομοθετικών μέτρων για την Κρήτη, τα οποία θα λαμβάνουν υπόψη το ιστορικό, ιδιοκτησιακό και γαιοκτησιακό καθεστώς του νησιού και θα διασφαλίζουν ότι η διαδικασία της κτηματογράφησης δεν θα οδηγήσει σε άδικη απώλεια περιουσιακών δικαιωμάτων και ειδικότερα :

(Α) . Την τροποποίηση του άρθρου 10 Ν. 3208/2003 ως εξής : << 1. «Το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση, δασικές εκτάσεις και στις εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου και παραιτείται από ενδεχόμενη προβολή τέτοιων δικαιωμάτων που:..... «ΙVα. Περιλαμβάνονται σε περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979 (Α' 289), για τις οποίες το Ελληνικό Δημόσιο δεν διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, όπως πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης ή άλλης εκμετάλλευσης, αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας και, συγχρόνως, οι διεκδικούντες την έκταση διαθέτουν τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιοπάροχοί τους. Εκκρεμείς εμπράγματα αγωγές του Δημοσίου που αφορούν στις εν λόγω εκτάσεις και οι οποίες βασίζονται σε τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, δεν επηρεάζονται από τη ρύθμιση του παρόντος άρθρου. Σε περίπτωση που το δικαίωμα της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων έχει καταχωρηθεί υπέρ ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου στα κτηματολογικά βιβλία των οικείων κτηματολογικών γραφείων, το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επ' αυτών και δεν ασκεί τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται στο άρθρο 6 του ν. 2664/1998 (Α' 275). β. Οι δηλώσεις του Ελληνικού Δημοσίου κατά τη διαδικασία της κτηματογράφησης περί ιδιοκτησίας του σε εκτάσεις στις ως άνω περιοχές με μόνη επικαλούμενη αιτία τον δασικό τους χαρακτήρα θεωρούνται απαράδεκτες και απορρίπτονται. Η κτηματολογική εγγραφή στις περιπτώσεις αυτές φέρει το όνομα του φυσικού ή νομικού, ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, προσώπου που επικαλείται χρησικτησία με κάθε πρόσφορο μέσο, όπως δικαστική απόφαση, πρακτικό

συμβιβασμού, ένορκες βεβαιώσεις» γ. Αν, σε περιπτώσεις ακινήτων που κείνται στις ως άνω περιοχές για τις οποίες δεν υφίσταται κυρωμένος δασικός χάρτης, έχει εκδοθεί απόφαση των επιτροπών του άρθρου 10 παράγραφος 3 του Ν. 998/1979 επί ενστάσεων και προσφυγών που προβλήθηκαν κατά το άρθρο 14 παράγραφος 3 του ίδιου νόμου και έχει περατωθεί η διοικητική διαδικασία, ο Προϊστάμενος του Κτηματολογικού Γραφείου προβαίνει σε διόρθωση της σχετικής κτηματολογικής εγγραφής, ύστερα από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον>>.

(Β) Την προσθήκη παραγράφου 3 στο άρθρο 338 ΚΠολΔ ως εξής : «3. Αγωγή ή αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου με αντικείμενο την αναγνώριση της κυριότητας του σε εκτάσεις των περιοχών του άρθρου 62 εδ. β του Ν.998/1979 με μόνη επίκληση το δασικό τους χαρακτήρα είναι απαράδεκτη».

(Γ) Την καθιέρωση Υποχρεωτική Διαμεσολάβηση σε Διαφορές Κυριότητας μεταξύ Ιδιωτών και Ελληνικού Δημοσίου επί εκτάσεων αναρτημένων σε Δασικούς Χάρτες και Κτηματολόγιο, ως εξής :

1. Σε κάθε περίπτωση κατά την οποία το Ελληνικό Δημόσιο έχει δηλώσει δικαιώματα κυριότητας επί ακινήτων στο Κτηματολόγιο, δυνάμει χαρακτηρισμού αυτών ως δασικών στους αναρτημένους ή κυρωμένους δασικούς χάρτες, και υφίσταται αντίθετη δήλωση ιδιώτη περί ίδιας κυριότητας, εφαρμόζεται υποχρεωτικά η διαδικασία του παρόντος άρθρου.

2. Υποχρεωτική προσφυγή σε διαμεσολάβηση. Πριν από την άσκηση οποιασδήποτε αγωγής ή αίτησης ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, τα μέρη υποχρεούνται να προσφύγουν σε διαδικασία διαμεσολάβησης, σύμφωνα με τον ν. 4640/2019.

3. Η πρόσκληση για τη διενέργεια διαμεσολάβησης απευθύνεται προς τον αρμόδιο Υπουργό και κοινοποιείται υποχρεωτικά με αρμόδιο Δικαστικό Επιμελητή, τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν από την ορισθείσα ημερομηνία διεξαγωγής της διαδικασίας.

4. Το Ελληνικό Δημόσιο υποχρεούται να συμμετέχει στη διαδικασία διαμεσολάβησης, εκπροσωπούμενο από το αρμόδιο όργανο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, ο οποίος φέρει ειδική εντολή για συμβιβασμό. Η αδικαιολόγητη άρνηση συμμετοχής ή η μη προσέλευση του Δημοσίου τεκμαίρεται ως αποδοχή των ισχυρισμών του ιδιώτη.

5. Κατά τη διαδικασία της διαμεσολάβησης, το Ελληνικό Δημόσιο φέρει το βάρος απόδειξης της κυριότητάς του επί του ακινήτου. Ελλείψει επαρκών αποδεικτικών στοιχείων (τίτλων, διοικητικών πράξεων κλπ), τεκμαίρεται ότι δεν διαθέτει δικαίωμα κυριότητας. Το αυτό σημειώνεται στο πρακτικό αποτυχίας.

6. Σε περίπτωση συμφωνίας των μερών, συντάσσεται πρακτικό διαμεσολάβησης, στο οποίο αναγνωρίζεται το δικαίωμα κυριότητας του ιδιώτη. Το πρακτικό κατατίθεται στο αρμόδιο Πρωτοδικείο, επικυρώνεται κατά την συνήθη διαδικασία και αποτελεί τίτλο εκτελεστό που εγγράφεται απευθείας στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο και επιφέρει διόρθωση των πρώτων εγγραφών.

7. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης άρνησης συμμετοχής ή η μη προσέλευσης του Δημοσίου ή σε περίπτωση αποτυχίας της διαμεσολάβησης, κατά την οποία υπάρχει επισημείωση του κτηματολογικού διαμεσολαβητή για έλλειψη τίτλων του δημοσίου, το πρακτικό που συντάσσεται προσκομίζεται στο αρμόδιο Δικαστήριο με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

- Η διαδικασία της κτηματογράφησης αποτελεί έργο μείζονος σημασίας για την ασφάλεια των συναλλαγών, την προστασία της ιδιοκτησίας και την οργάνωση του χώρου. Δεν μπορεί όμως να ολοκληρωθεί εις βάρος των πολιτών, χωρίς επαρκή χρόνο, χωρίς σαφείς εγγυήσεις, χωρίς ουσιαστική δυνατότητα διόρθωσης των σφαλμάτων και χωρίς αξιοποίηση των ήδη υφιστάμενων

διοικητικών δεδομένων. Για τον λόγο αυτό, η παράταση της προθεσμίας υποβολής ενστάσεων και αιτήσεων διόρθωσης, η αντίστοιχη παράταση του συνολικού χρονοδιαγράμματος, η θεσμική αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων της Κρήτης και η διαλειτουργικότητα των διαδικασιών δασικών χαρτών και Κτηματολογίου αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για μια δίκαιη, αξιόπιστη και νόμιμη ολοκλήρωση της κτηματογράφησης στην Κρήτη.

Στην παρούσα απόφαση οι περιφερειακοί σύμβουλοι της παράταξης: «ΛΑΙΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΚΡΗΤΗΣ» κ.κ. Μαρινάκης Αλέξανδρος, Μανουσάκης Νικόλαος και Βρύσαλης Δημήτριος, συναινούν στην έκδοση ψηφίσματος και ψηφίζουν θετικά για τα παρακάτω σημεία:

1. Την παράταση της προθεσμίας υποβολής ενστάσεων και αιτήσεων διόρθωσης.
2. Την αντίστοιχη προσαρμογή και παράταση του συνολικού χρονοδιαγράμματος της κτηματογράφησης.
3. Την αυτόματη διασύνδεση και ενημέρωση των κτηματολογικών εγγραφών, τη διαλειτουργικότητα των διαδικασιών δασικών χαρτών και Κτηματολογίου, χωρίς να μετακυλίεται στον πολίτη η υποχρέωση νέας αίτησης, πρόσθετης διαδικασίας ή οικονομικής επιβάρυνσης.
4. Τη θεσμική αντιμετώπιση των ιδιαιτεροτήτων της Κρήτης
5. Για όλες τις εκτάσεις που ήταν και είναι αγροτικές και δεν αμφισβητείται ο αγροτικός τους χαρακτήρας, ενώ περιλαμβάνονται στις εκτάσεις που έχουν κηρυχθεί αναδασωτές, το κράτος με δική του ευθύνη να αντιμετωπίσει το πρόβλημα χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στα λαϊκά στρώματα.
6. Επίσης, να μη χρησιμοποιηθούν οι δασικοί χάρτες, γενικότερα η δασική πολιτική ως εργαλείο ομηρίας των λαϊκών στρωμάτων και επιτάχυνσης των κερδοφόρων επενδυτικών σχεδίων των ομίλων και να ληφθούν όλα τα απαραίτητα διοικητικά μέτρα από το κράτος, ώστε να μην επιβαρυνθούν οι μικρομεσαίοι αγρότες και κτηνοτρόφοι, τα λαϊκά στρώματα, από διαδικασίες που το ίδιο τους αναγκάζει να μπουν.
7. Επιπλέον, να εξασφαλιστούν το αναγκαίο προσωπικό, τα μέσα και οι πόροι στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, αλλά και να αναθεωρηθούν ριζικά το πλαίσιο, τα κριτήρια και οι στόχοι των δασικών χαρτών,

σύμφωνα και με όσα αναφέρονται στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης.

Αφού συντάχθηκε το παρόν υπογράφεται ως παρακάτω:
Ηράκλειο, **12-06-2026**

Ο Πρόεδρος του Π.Σ

Ο Γραμματέας

Τα μέλη

Ευάγγελος Ζάχαρης

Δημήτριος Βρύσαλης